

TLAČOVÁ BESEDA

Vyzývame vládu na diskusiu o lobingu

...

NA SLOVENSKU SA LOBUJE ŽIVELNE

- Slovensko **nemá žiadnu legislatívu na reguláciu lobingu**, ten sa deje v zákulisí, bez verejnej kontroly, bez registra či jasných pravidiel
- Chýbajúcu reguláciu lobingu vyčítajú Slovensku **dlhodobo aj medzinárodné organizácie** ako GRECO (Skupina štátov proti korupcii pri Rade Európy), Európska komisia, OECD
- Parlamentom od roku 2006 **neúspešne prešlo viacero pokusov**, skoršie boli zamerané úzko na profesionálnych lobistov, posledná z dielne SNS na **diskriminačné regulovanie mimovládok**
- Kvalitná **systémová diskusia** doteraz chýbala
- Aktuálne **koalícia ohlásila zámer pripraviť novú legislatívu**, dosiaľ bez nášho zapojenia. Prichádzame preto s vlastnou iniciatívou

ČO JE A ČO NIE JE LOBING?

- **Prečo regulovať lobing?** - súčasťou tvorby zákonov, verejných politík a rozhodovania môže byť aj správanie v rozpore s verejným záujmom alebo korupcia. Verejnosť má právo vedieť, kto a ako ovplyvňuje rozhodovanie a nakladanie s verejnými zdrojmi
- **Čo je lobing?** - priama alebo nepriama komunikácia s verejným činiteľom, uskutočňovaná, riadená alebo usmerňovaná s cieľom ovplyvniť verejné rozhodovanie
- **Čo nie je lobing?** – pripomienkové konania, petície, verejné zhromaždenia, verejná komunikácia cez médiá či sociálne siete
- **Kto je lobista?** - fyzická i právnická osoba, ktorá sa venuje lobistickým aktivitám, či už v súkromnom, verejnom alebo kolektívnom záujme, za odmenu i bez nej
- **Kto je lobovaný?** - osoba s rozhodovacou právomocou, zvolená, vymenovaná alebo zamestnaná v rámci výkonných alebo zákonodarných orgánov

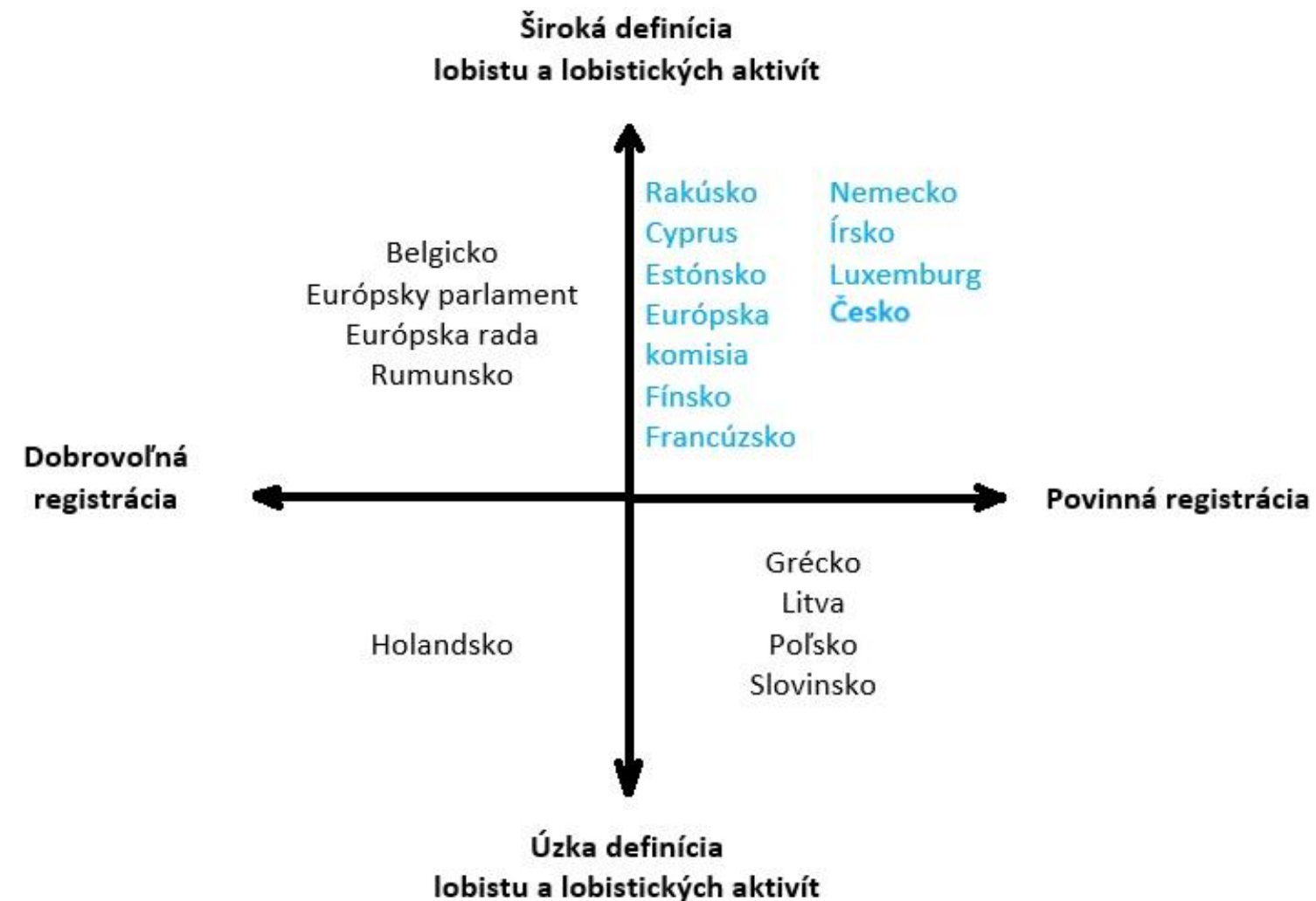
ZÁKLADNÉ PRINCÍPY

- **Široká definícia lobingu**, ktorá zahŕňa všetky subjekty a formy ovplyvňovania rozhodovania
- Povinný a verejne prístupný **register lobingu** (lobistov a lobovaných)
- Záväzný **kódex správania** pre lobistov aj verejných činiteľov
- **Lobistická stopa**, teda zverejňovanie informácií o stretnutiach medzi lobistami a verejnými činiteľmi

SITUÁCIA V EÚ

- Z 27 členských štátov **16 má zavedenú** reguláciu lobingu
- Zvyšných 11 krajín má **dobrovoľnú reguláciu alebo nemá žiadnu** úpravu lobingu (vrátane Slovenska)
- **Nezávislý dohľad + etický kódex:** Európska komisia, Európsky parlament, Fínsko, Francúzsko, Litva, Írsko, Slovinsko

ČESKÁ CESTA K LOBINGU

- Nový zákon o lobingu platí v ČR od 1. júla 2025, krajina jeho prijatím splnila záväzok voči EÚ v rámci **Plánu obnovy**
- Zákon pokrýva **iba oblasť legislatívy**, nevzťahuje sa na exekutívnu moc
- Kvalitná definícia lobingu, vrátane **negatívneho vymedzenia** napr. pre oblasť komunikácie cez masovokomunikačné médiá
- V **lobistickom registri** budú okrem lobistov aj lobovaní - verejní funkcionári, lobisti sú povinní dvakrát ročne zverejniť výkaz, verejní funkcionári značiť v legislatíve lobistickú stopu
- **Mínusy** - na reguláciu dohliada politicky vedené Ministerstvo spravodlivosti; na kontrolu neboli vyčlenené zdroje; spomedzi lobovaných vypadli poslaneckí asistenti; lobistická stopa bude zverejňovaná v málo konkrétnej podobe

AKO NA LOBING NA SLOVENSKU?

- Lobing musí pokrývať nielen ovplyvňovanie zákonodarnej, ale aj **výkonnej moci, regulačných a kontrolných orgánov, štátnych zákaziek a dotácií**
- Jasne vyňať z regulácie **legitímne verejné aktivity občianskej spoločnosti** (MPK, petície, verejnú komunikáciu, verejné zhromaždenia, atď.)
- Zabezpečiť **rovnaké pravidlá pre všetkých**, bez výnimiek a diskriminácie
- Zaviest' zverejňovanie **lobistickej stopy** pri verejných činiteľoch (napr. cez register alebo verejné diáre, ako aj pri prijímaní legislatívy)
- Dohľad zveriť **nezávislej autorite** (nie politicky riadenému ministerstvu)
- Vyčleniť dostatočné **personálne a finančné kapacity** na výkon zákona
- Sankcie **odstupňovať podľa závažnosti**, aktéra, eliminovať možnosť obchádzania vyšších pokút pre „silných hráčov“ cez jednotlivcov

NA ČO SI DAŤ POZOR?

- Sústreďenie sa len na lobistov – **žiadne povinnosti** pre verejných funkcionárov

- Dohľad nad dodržiavaním pravidiel a udeľovaním sankcií **získajú politici**

- Veľa výnimiek - podstatní hráči **vykĺznu zo siete** regulácie

- Skryté **postranné ciele** – napr. bič na mimovládky

- Podrobnosti nájdete v publikácii TIS, NZK a VI:

Koniec zákulisia: Cesta k transparentnému lobingu na Slovensku

PRIESKUM NADÁCIE ZASTAVME KORUPCIU

OTÁZKA “S AKÝMI LOBISTAMI STE SA STRETLI?”

E-MAIL DOSTALO 150 POSLANCOV A POSLANKÝŇ NR SR, ODPOVEDALO LEN 7 Z TOHO:

4 POSLANCI

SLOVENSKO

2 POSLANCI

SASKA

1 POSLANEC

KOALÍCIA

0 POSLANCOV

EUROPOSLANCI POVINNE ZVEREJŇUJÚ STRETNUTIA S LOBISTAMI

SLOVENSKÍ EUROPOSLANCI A EUROPOSLANKYNE VYKÁZALI UŽ **301 STRETNUTÍ** Z TOHO:

- FIRMY A ICH ORGANIZÁCIE: **112 (62 % VŠETKÝCH SCHÔDZOK)**
- MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE: **71**

EURÓPSKY REGISTER TRANSPARENTNOSTI

SLOVENSKÉ SUBJEKTY: 77 (STAV K 23. 5. 2025)

- Prevažne **komerčné firmy** ako SPP, Slovenské Elektrárne, US Steel Košice, Slovalco, Javys...
- Ale aj **profesné združenia**: Slovenská banková asociácia, SPPK, Slovenské združenie výrobcov piva a sladu, Zväz automobilového priemyslu sr...
- Slovenské **univerzity**, Slovenská akadémia vied
- **Mimovládky** Via Iuris, Nadácia zastavme korupciu, Transparency International

SLOVENSKÁ REALITA = ŽIADNY REGISTER LOBISTOV

ŠTATISTICKÝ ÚRAD:

- **76** stavovských organizácií
- **1 555** nadácií
- **1 734** záujmových združení právnických osôb
- **65 479** združení, zväzov a spolkov ako CSEMADOK, Slovenský zväz chovateľov, Zväz priemyslu Slovenskej republiky...

OD DIALÓGU K ZMYSLUPLNEJ LEGISLATÍVE

NAVRHOVANÝ POSTUP PRI TVORBE ZÁKONA O LOBINGU

- Vytvorenie **pracovnej skupiny** - členmi pracovnej skupiny by mali byť zástupcovia politických strán, občianskych organizácií, záujmových skupín, odborov a cirkví, ktorí vstupujú do tvorby verejných politík
- Stanovenie **cieľov lobingovej legislatívy** - ktoré oblasti lobingu by sa mali regulovať a prečo, ako aj stanovenie časových rámcov na prípravu, verejnú diskusiu a finalizáciu legislatívneho procesu
- Vytvorenie prvého návrhu zákona o lobingu a následne predloženie návrhu do legislatívneho procesu s **dostatočne dlhou lehotou na pripomienkovanie** (ideálne viac ako štandardných 15 pracovných dní)

OD DIALÓGU K ZMYSLUPLNEJ LEGISLATÍVE

NAVRHOVANÝ POSTUP PRI TVORBE ZÁKONA O LOBINGU

- **Verejná diskusia** o predložených pripomienkach, účelom ktorej je vysvetľovať prijatie či odmietnutie predložených pripomienok a v rámci ktorej sa sledujú vopred stanovené ciele zákona o lobingu
- Príprava kvalitnej dôvodovej správy, vrátane **vyčíslenia finančných prostriedkov** na implementáciu zákona - tvorba online registra, personálne a finančné kapacity na reálny výkon kontroly
- **Predloženie návrhu zákona do NRSR** na základe absolvovanej odbornej diskusie, bez zásadných verejne neprediskutovaných zásahov na poslednú chvíľu

PRIESTOR NA OTÁZKY

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ.

